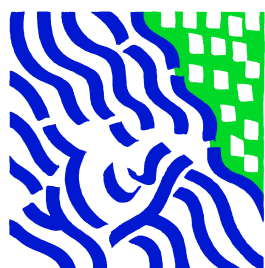

26^E VOORTGANGSRAPPORTAGE ZANDMAAS EN GRENSMAAS

1 JANUARI – 30 JUNI 2014

Werken aan
de Maas van morgen

Inhoud

Samenvatting	6
1. Inleiding	8
1.1 Inleiding.....	8
1.2 Leeswijzer	8
2. Het programma in zijn omgeving	9
3. Essentialia Zandmaas en Grensmaas	10
3.1 Doelstellingen.....	10
3.2 Maatregelenpakket.....	10
3.3 Convenantpartners	10
3.4 Historisch financieel overzicht	10
4. Voortgang	11
4.1 Zandmaas	11
4.2 Grensmaas.....	12
4.3 Kaden	12
5. Projectbeheersing	14
5.1 Kwaliteit.....	14
5.2 Scopewijzigingen.....	14
5.3 Planning.....	14
5.4 Financiën	17
0	23
5.5 Risico's.....	25
5.6 Prognose eindstand.....	31
Bijlage 1 Afkortingenlijst	33
Bijlage 2 Karakterisering Zandmaas projecten.....	34
Bijlage 3 Karakterisering Grensmaas projecten.....	36
Bijlage 4 Kaart Tracébesluit en POL Zandmaas/Maasroute	38
Bijlage 5 Kaart Grensmaas conform Eindplan Grensmaas.....	39
Bijlage 6 Voortgang Zandmaas en Grensmaas	40
Bijlage 7 Toelichting mutaties VGR 26.....	42

Samenvatting

Voortgang algemeen

De deelprogramma's Zandmaas en Grensmaas zijn volop in uitvoering. In het eerste halfjaar 2014 zijn de dijkverbeteringswerkzaamheden voor cluster D in Maastricht als onderdeel van het project prioritaire kademaatregelen afgerond en opgeleverd. De overige projecten liggen op koers of in een enkel geval zelfs voor op de planning.

In mijn aanbiedingsbrief behorende bij de 25ste Voortgangsrapportage Zandmaas en Grensmaas (Kamerstuk 18 106, nr. 223) heb ik aangegeven dat de uitwerking van de gemaakte afspraken met het Ministerie van Economische Zaken over al verworven gronden en ruilgronden in het kader van de Zandmaas in het eerste kwartaal 2014 zou worden afgerond. Dit is inmiddels gebeurd. Deze afspraken betreffen vooral het overnemen van gronden (nevengronden en ruilgronden) in bezit van het Ministerie van Economische Zaken door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Tevens betreft het afspraken over de afgehele afrekening van grondaankopen tussen beide ministeries.

Voortgang Zandmaas

De werkzaamheden bij de diverse projecten in het Zandmaasgebied verlopen volgens planning. Voor de aanleg van de Zuidgeul bij Well Aijen is de aanbestedingsfase afgerond. Door uitvoering van zowel de Noordgeul (zelfrealisatiecontract) als de Zuidgeul wordt de hoogwaterbescherming ultimo 2015 bereikt.

De ontgravingswerkzaamheden van vermarktbaar materiaal in het stuwpand Sambeek liggen voor op planning. Ook het ontgraven en afvoeren van niet-vermarktbaar materiaal wordt versneld uitgevoerd. Het (basis)contract voor de aanleg van het retentiebekken bij het Lateraalkanaal-West is afgerond. De opdrachtnemer heeft de laatste openstaande punten verholpen. De aanvullende werkzaamheden voor het retentiebekken Lateraalkanaal-West (LKW+) verlopen volgens planning.

Voortgang Grensmaas

Het Consortium Grensmaas (CG) werkt op diverse locaties aan het Grensmaasproject. In Borgharen wordt het vullen van de dekgrondberging in het derde kwartaal van dit jaar afgerond. In Geulle aan de Maas verlopen de ontgravingswerkzaamheden in hoog tempo en ligt de uitvoering vóór op de planning. Ook treft het Consortium Grensmaas voorbereidingen voor het werk op toekomstige locaties.

In februari is de vierde monitoringsrapportage opgeleverd. In lijn met de voorgaande monitoringrapportages wordt daarin gemeld dat –hoewel de afzetvolumes van CG achterblijven– vooralsnog geen beroep op de leningfaciliteit wordt verwacht. In die rapportage is aangegeven dat –indien de afzetvolumes langdurig achterblijven bij de verwachtingen –een beroep op de leningfaciliteit op termijn niet is uit te sluiten. De peildatum voor de vijfde monitoringrapportage (over het eerste halfjaar van 2014) is 1 juli 2014. Deze rapportage wordt in september opgeleverd. De monitoringrapportage is een verplichting voor CG uit de in 2012 tussen de Staat en hen gesloten Nadere Overeenkomst en Leenovereenkomst waarbij is afgesproken dat de financiële ontwikkelingen van de werkzaamheden van het Consortium Grensmaas door een onafhankelijke partij worden gemonitord.

Voortgang prioritaire kademaatregelen

De werkzaamheden aan de kademaatregelen en de planstudies voor enkele clusters liggen op schema. Eind juni heeft RWS het projectbesluit voor de uitvoering van dijkverbeteringsmaatregelen cluster E – onder voorbehoud van beroep – genomen. De planstudie voor het eerste werkenpakket met de kademaatregelen Mook, Afferden en Eiland van Bergen (cluster 1) door waterschap Peel en Maasvallei bevindt zich met enkele maanden vertraging nog in de fase van de variantenafweging. Deze heeft geen invloed op het behalen van de mijlpalen.

Scope

In deze rapportageperiode zijn de scopes van Grensmaas en Zandmaas niet gewijzigd.

Projectbeheersing

In 2014 wordt via het auditprogramma vooral aandacht geschonken aan interne kwaliteitsborging op contractbeheersing. Uit interne audits is gebleken dat de deelprogramma's Zandmaas en Grensmaas hun interne processen beheersen en dat de contractbeheersing op orde is.

Financiën en risico's

Het projectbudget van Zandmaas is in de verslagperiode € 2,1 miljoen gestegen en bedraagt € 406,7 miljoen. De prognose eindstand is € 1,7 miljoen gedaald tot € 387,7 miljoen en ligt op peildatum 30 juni 2014 € 19,0 miljoen onder het beschikbaar budget.

Het projectbudget van Grensmaas is € 0,9 miljoen gestegen en bedraagt € 150,1 miljoen. De prognose eindstand is € 0,2 miljoen gestegen tot € 138,5 miljoen en ligt op peildatum 30 juni 2014 € 11,6 miljoen onder het beschikbaar budget.

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Deze halfjaarlijkse rapportage wordt uitgebracht in het kader van de ‘Regeling Grote Projecten’ van de Tweede Kamer en betreft de periode van 1 januari tot en met 30 juni 2014. De rapportage beschrijft de voortgang van de deelprogramma’s Zandmaas en Grensmaas binnen het programma Maaswerken. Tevens is een financiële verantwoording opgenomen waarin vooral aandacht wordt besteed aan afwijkingen ten opzichte van de vorige periode. Ten slotte zijn de risico’s van de projecten in beeld gebracht.

Naast genoemde deelprogramma’s maakt het deelprogramma Maasroute deel uit van Maaswerken. Dit deelprogramma is door de Tweede Kamer niet aangewezen als Groot Project en is daarom niet meegenomen, uitgezonderd daar waar relevante raakvlakken zijn met Zandmaas en Grensmaas.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft kort de relevante ontwikkelingen in de omgeving van de deelprogramma’s Zandmaas en Grensmaas. Na een korte beschrijving van de essentialia van de deelprogramma’s in hoofdstuk 3, beschrijft hoofdstuk 4 de voortgang en de diverse raakvlakken. In hoofdstuk 5 (projectbeheersing) ligt het accent op eventuele scopewijzigingen en mutaties in de planning, de financiën en de belangrijkste risico’s ten opzichte van voorgaande rapportages.

2. Het programma in zijn omgeving

Een groot programma als Maaswerken met een lange uitvoeringsduur staat constant onder invloed van zijn omgeving. Naast ruimtelijke ontwikkelingen in en nabij het Maasdal kunnen dat ook veranderingen in beleid en wet- en regelgeving zijn. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de communicatie met de omgeving van de Maaswerken en aan Maaswerken in de media.

Het eerste halfjaar 2014 kent geen noemenswaardige ontwikkelingen die van invloed zijn of kunnen zijn op de uitvoering van het programma Maaswerken. Wel is er in de media aandacht besteed aan enkele projecten van Zandmaas en Grensmaas.

Zandmaas

Bij de Noordgeul in Well Aijen heeft de aannemerscombinatie Kampergeul B.V. een formele starthandeling georganiseerd in aanwezigheid van de wethouder van de gemeente Bergen, de gedeputeerde van de provincie Limburg en een delegatie van RWS. Onder de titel 'Burgerbescherming als goudmijn' heeft Dagblad de Limburger een artikel geplaatst over de voordelen van het zelfrealisatieproject.

Enkele media hebben bericht over de aankondiging van de peilopzet tussen Sambeek en Belfeld op 1 juli. De omgeving is met een speciale nieuwsbrief nader geïnformeerd.

Grensmaas

25 bewoners uit Itteren en Borgharen hebben schadeclaims ingediend over scheurvorming in hun woningen. Enkele bewoners hebben de media benaderd omdat ze menen een verband te zien tussen de scheurvorming en de werkzaamheden van het Grensmaasproject. Het onafhankelijk Meldpunt Schade Grensmaas heeft tot nu 16 claims behandeld en deze allen afgewezen.

3. Essentialia Zandmaas en Grensmaas

3.1 Doelstellingen

Na de twee hoogwaterperioden in de Rijn en de Maas in december 1993 en januari 1995 presenteerde het kabinet in februari 1995 het Deltaplan Grote Rivieren. De Zandmaas en Grensmaas maakten deel uit van dit plan. Het Deltaplan Grote Rivieren is in 2005 opgegaan in de Wet op de Waterkering, die vervolgens is opgegaan in de Waterwet. De belangrijkste doelstelling van de deelprogramma's Zandmaas en Grensmaas is het verbeteren van de bescherming van inwoners van Limburg en Noord-Brabant tegen hoogwater in de Maas. In bijlage 2 en 3 zijn de karakteristieken van de deelprogramma's geschetst. De projecten voor hoogwaterbescherming dienen voor de Zandmaas in 2015 en voor de Grensmaas in 2017 te zijn gerealiseerd. De prioritaire (sluitstuk)kaden dienen uiterlijk in 2020 te zijn gerealiseerd. Voor de bevolkingscentra langs de Zandmaas diende de bescherming echter vóór 2008 te zijn bereikt. Daarom zijn de kademaatregelen in de gemeenten Roermond, Venlo, Gennep en Mook en Middelaar met voorrang uitgevoerd. Belangrijke neven doelstellingen van de deelprogramma's Zandmaas en Grensmaas zijn natuurontwikkeling en delfstoffenwinning (zand en grind).

3.2 Maatregelenpakket

Het maatregelenpakket (projecten) van Zandmaas bestaat onder meer uit het aanleggen en verhogen van kaden, het verruimen van de rivier de Maas, de aanleg van een retentiegebied en hoogwatergeulen en het creëren van gebieden waar natuurontwikkeling kan plaatsvinden. Dit wordt gecombineerd met de winning van zand. Daarnaast vindt de uitvoering van peilopzet plaats om de nadelige effecten voor de landbouw en de scheepvaart te mitigeren. Het maatregelenpakket van de Grensmaas bestaat uit het verruimen van de rivier, de aanleg van kaden, dekgrondbergingen, nevengeulen en natuurontwikkeling. Dit wordt gecombineerd met de winning van zand en grind. Daarnaast vinden projecten plaats om te voorkomen dat de grondwaterstand daalt.

3.3 Convenantpartners

Bij de deelprogramma's zijn drie convenantpartners betrokken: het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), de provincie Limburg en het ministerie van Economische Zaken (EZ). Zij hebben in 1997 de 'Bestuursvereenkomst Maasproject' getekend. Hierin zijn o.a. afspraken gemaakt over doelstellingen, samenwerking, verantwoordelijkheden en financiële aspecten. Maaswerken bereidt de verschillende projecten voor en voert deze uit. Maaswerken valt financieel en organisatorisch onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van IenM.

3.4 Historisch financieel overzicht

De financiële bijdrage van IenM aan de deelprogramma's Zandmaas en Grensmaas bedroeg op het moment van het Ontwerp Tracébesluit Zandmaas/Maasroute (OTB 1998) € 358,5 miljoen. Het totale projectbudget van Zandmaas en Grensmaas sloot op dat moment op € 381 miljoen, prijspeil 1998. De uitsplitsing van dit projectbudget voor Zandmaas en Grensmaas is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Referentiebudget voor Maaswerken ten tijde van OTB 1998

Onderdeel en bijdrage	Miljoen Gulden prijspeil 1998	Miljoen Euro prijspeil 1998
Zandmaas		
Bijdrage I&M	680	308,6
Bijdrage EZ en provincie Limburg	27	12,3
Totaal	707	321
Grensmaas		
Bijdrage I&M	110	49,9
Bijdrage nog te verdelen over convenantpartners	23	10,4
Totaal	133	60

Totaal Zandmaas en Grensmaas	840	381¹
-------------------------------------	------------	------------------------

4. Voortgang

4.1 Zandmaas

Uitvoering retentiegebied Lateraalkanaal West

De opdrachtnemer heeft de laatste openstaande punten verholpen en de mijlpaal 'einde realisatie' heeft op 29 april 2014 plaatsgevonden. Het werk was op 8 november 2013 al aanvaard, waarna de onderhoudsperiode tot 20 maart 2014 liep.

Het contract voor het aanvullend werk om de bestaande kaden in het retentiebekken te laten voldoen aan de meest recente ontwerpvoorschriften is eind februari gegund. De uitvoeringswerkzaamheden starten volgens de planning van de opdrachtnemer in het vierde kwartaal dit jaar.

De drinkwaterleiding die de kade twee maal kruist dient vóór 1 november 2014 door de Waterleidingmaatschappij Limburg te worden verlegd. De in het kader van de Waterwet noodzakelijke projectplannen zijn in het tweede kwartaal van 2014 afgerond en definitief vastgesteld. De werkzaamheden aan de nieuw aan te leggen primaire waterkeringen worden volgens planning vóór het hoogwaterseizoen medio oktober 2015 uitgevoerd. De geplande einddatum voor het bereiken van de hoogwaterdoelstelling blijft daarmee gehandhaafd.

Uitvoering rivierverruiming en peilopzet stuwpand Sambeek

De ontgravingwerkzaamheden van vermarktbaar materiaal liggen vóór op de planning. Het ontgraven van niet-vermarktbaar materiaal liep begin 2014 enkele weken achter op de planning, maar de opdrachtnemer heeft het ontgraven en afvoeren hiervan naar de hoogwatergeul Lomm weten te versnellen. Daarmee is er enige reserve in de planning gecreëerd. De geplande einddatum blijft gehandhaafd.

De peilopzet vindt in twee stappen plaats: de eerste stap per 1 juli 2014 en de tweede stap een jaar later.

Uitvoering hoogwatergeulen

Hoogwatergeul Lomm

De zandwinning in de hoogwatergeul Lomm door zelfrealisator DCM ligt op schema. Voor de uitbreiding van delfstoffenwinning door DCM (project Lomm+) is een wijziging op de overeenkomst opgesteld. Dit addendum is in het tweede kwartaal 2014 getekend. De uitvoering van Lomm+ - waar zandwinning tot circa 2022 plaatsvindt - heeft geen gevolgen voor het bereiken van de hoogwaterdoelstelling (eind 2015).

Hoogwatergeul Well Aijen (Noordgeul en Zuidgeul)

Zelfrealisator Kampergeul B.V. heeft het eerste halfjaar 2014 verder gewerkt aan de afgraving van de dekgrond en aan de zandwinning van de Noordgeul. Op 20 februari is een officiële starthandeling verricht voor deze werkzaamheden aan de Noordgeul.

Voor de Zuidgeul stond de eerste helft van 2014 in het teken van de aanbesteding. Eind augustus wordt het project definitief gegund. De werkzaamheden verlopen volgens planning en de geplande einddatum blijft daarmee gehandhaafd.

Grondverwerving voor natuurontwikkeling

Het realiseren van de natuurdoelstelling Zandmaas is gericht op het verwerven van 427 ha grond. Momenteel is daarvan 385 ha grond gerealiseerd (90%) en resteert een opgave van 42 ha (10%).

¹ Het bedrag van € 381 miljoen is inclusief € 10 miljoen van EZ. Deze bijdrage loopt niet via de begroting van I&M maar via de begroting van EZ. Dit is in tabel 3 (projectbudget) en tabel 4 en 5 (mutatieoverzichten Zandmaas en Grensmaas) gecorrigeerd

Er bestaat een risico dat het volledig realiseren van de natuurdoelstelling vóór deze datum niet wordt gehaald en er ontbrekende schakels blijven in de voorziene aaneengesloten natuurcorridor. Een belangrijke oorzaak is dat er gewerkt wordt volgens het uitgangspunt van vrijwillige verkoop van gronden door eigenaren. Er worden aanvullende beheersmaatregelen genomen om de natuurdoelstelling desondanks (zoveel mogelijk) te realiseren (vestigen onteigeningstitels, verwerven alternatieve gronden, termijn van minnelijke werving oprekken).

4.2 Grensmaas

Uitvoeringsovereenkomst met Consortium ('11 locaties')

Werk in uitvoering

Het vullen van de dekgrondberging in Borgharen met grond afkomstig van het tunnelproject A2 Maastricht wordt in het derde kwartaal 2014 afgerond. De definitieve terreininrichting start in de tweede helft 2014. De oplevering en overdracht van deze eerste van elf locaties is - volgens planning - voorzien in het eerste kwartaal 2015.

In Aan de Maas verlopen de ontgravingswerkzaamheden in hoog tempo en ligt de uitvoering vóór op de planning. De werkzaamheden worden tijdens het derde kwartaal 2014 afgerond. De verwerking van het toutvenant in Itteren loopt door afzetproblemen nog steeds achter op de planning.

Monitoring

In 2012 is tussen de Staat en het Consortium Grensmaas de Nadere Overeenkomst gesloten. Hierin staan de afspraken over de afwikkeling van verplichtingen van het Rijk tegenover het Consortium Grensmaas. Daarnaast is toen de mogelijkheid gecreëerd van het zo nodig verstrekken van een lening door het ministerie van IenM aan het Consortium Grensmaas. Met deze afspraken is de realisatie van de hoogwaterveiligheidsdoelstelling Grensmaas vooralsnog veilig gesteld. Om de noodzaak van een beroep op de leenfaciliteit te kunnen beoordelen is afgesproken dat de financiële ontwikkelingen van de werkzaamheden van het Consortium Grensmaas door een onafhankelijke partij worden gemonitord.

In februari is de vierde monitoringsrapportage opgeleverd. In lijn met de voorgaande monitoringrapportages wordt daarin gemeld dat –hoewel de afzetvolumes van CG achterblijven- vooralsnog geen beroep op de leningfaciliteit wordt verwacht. In de rapportage is aangegeven dat - indien de afzetvolumes langdurig achterblijven bij de verwachtingen –een beroep op de leningfaciliteit op termijn niet is uit te sluiten. De peildatum voor de vijfde monitoringrapportage (over het eerste halfjaar van 2014) is 1 juli 2014. Deze rapportage wordt in september opgeleverd. Eind mei heeft op verzoek van het Consortium Grensmaas over de ontstane situatie bij het Consortium Grensmaas een overleg plaatsgevonden tussen haar en de convenantpartners Maaswerken (Rijk en provincie Limburg). In dat overleg is afgesproken dat het Consortium Grensmaas de convenantpartners Maaswerken informeert over de door haar ervaren situatie over de verslechterde afzet van zand en grind.

Vlaamse Boertienlocaties

De werkzaamheden om de aanvullende Boertienmaatregelen (Boertien-plus) gezamenlijk ten uitvoer te brengen zijn door Vlaanderen en Maaswerken gestart. De werkzaamheden verlopen grotendeels volgens planning. Het MER is in juni afgerond en definitief vastgesteld. Het project eindigt eind 2017.

4.3 Kaden

Prioritaire kademaatregelen

De dijkverbeteringswerkzaamheden voor cluster D in Maastricht zijn gereed en opgeleverd. De onderhoudsperiode is ingegaan.

De dijkverbeteringsmaatregelen voor het eerste werkpakket met de kademaatregelen Mook, Afferden en Eiland van Bergen bevinden zich nog steeds in de planstudiefase van de variantenafweging. De variantennota's voor Eiland van Bergen en Afferden zijn op basis van de laatste toets bevindingen aangepast. Het voorkeursalternatief wordt op basis hiervan aangepast, definitief gemaakt en er wordt een gestart gemaakt met de ontwerpfase. Als gevolg van ontwerpissues en het definitief afronden van de variantennota is de planning van werkpakket 1 inmiddels aangepast. De voortgang en planning van werkzaamheden ten behoeve van de dijkverbeteringsmaatregelen voor werkpakket 2 is ongewijzigd. De totale planning voor de aanleg en verbetering van de prioritaire kademaatregelen sluit nog met een ruime buffer binnen de einddatum van 2020.

5. Projectbeheersing

5.1 Kwaliteit

Projectbeheersing/audits

Net als in 2013 vormt de controle op het werken volgens het Kader Systeemgerichte contractbeheersing (SCB) het hart van de inspanningen interne kwaliteitsborging (IKB) binnen Maaswerken. Elk project in uitvoering (dus: met een vigerend contract) wordt twee keer geaudit. De focus hierbij ligt op het omgaan met risico's en het sluiten van de cyclus Plan-Do-Check-Act. Naast de inhoudelijke audits op het SCB-proces wordt dit jaar intensief getoetst op het proces 'toets op het betaalcriterium'. Deze toetsen vinden voornamelijk plaats in het tweede en vierde kwartaal.

De geplande Interne kwaliteitsborgings audits op SCB zijn uitgevoerd.

Door de projectorganisatie Maaswerken zijn in opdracht van de intern opdrachtgever Rijkswaterstaat enkele "Self Assessments" op contractbeheersing SCB uitgevoerd. Naar het oordeel van de projectorganisatie vindt contractbeheersing SCB naar tevredenheid plaats.

Voor het intern planningsproces is een audit uitgevoerd naar de beheersing van de factor 'tijd' binnen Maaswerken. Een tweetal aanbevelingen wordt opgevolgd.

5.2 Scopewijzigingen

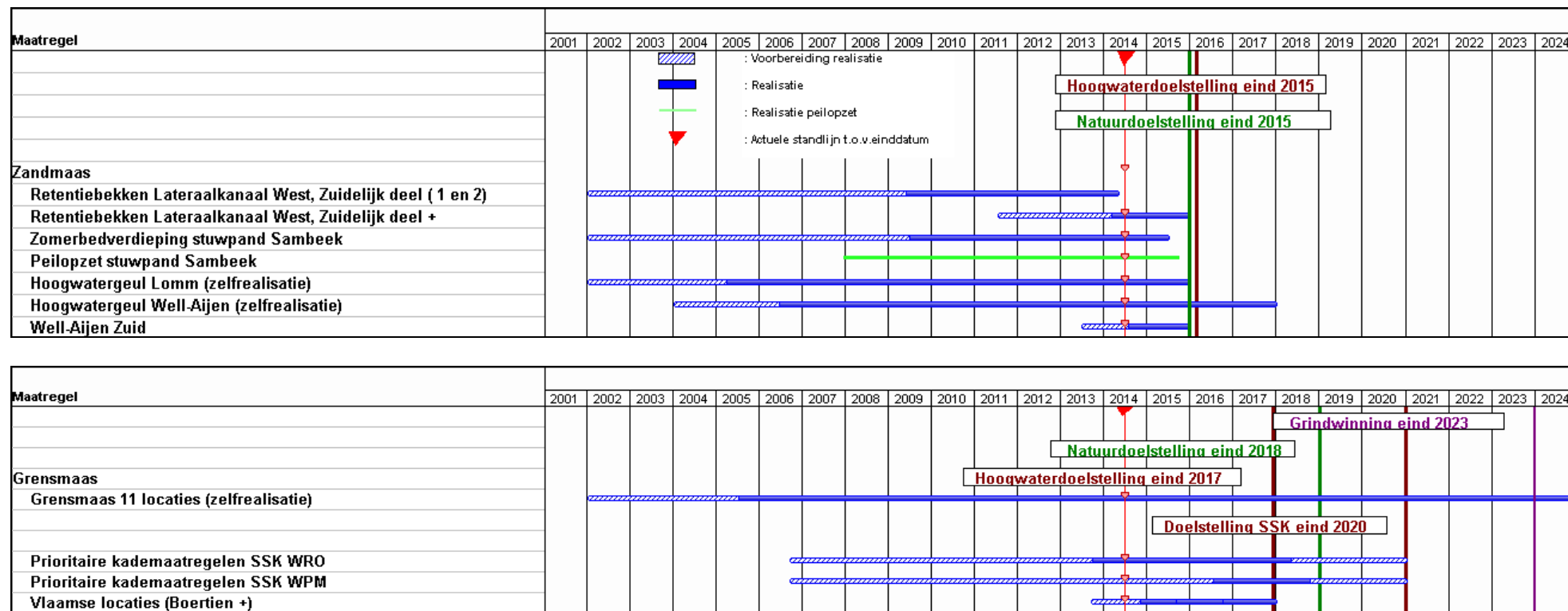
In de verslagperiode hebben geen scopewijzigingen plaatsgevonden.

5.3 Planning

Tabel 2 toont de masterplanning op peildatum 31 december 2013. In de verslagperiode hebben bij enkele projecten mutaties in de projectplanning plaatsgevonden die geen invloed hebben op het tijdig behalen van de programmadoelstellingen.

Opmerking bij het project 'peilopzet stuwpannd Sambeek': De peilopzet in het stuwpannd is gekoppeld aan de zomerbedverdieping. Door het aantreffen van niet gesprongen explosieven (gemeld in VGR20 Zandmaas en Grensmaas) is de zomerbedverdieping vertraagd, waardoor ook de peilopzet later dan aanvankelijk gepland plaatsvindt. De peilopzet vindt in twee stappen plaats. De eerste stap staat gepland op 1 juli 2014, voor de tweede stap van de peilopzet wordt een nieuwe datum medio 2015 gepland.

Tabel 2 Overzicht masterplanning (peildatum 30 juni 2014)

De masterplanning Maaswerken betreft een strategische planning op doelstellingenniveau van het programma. Daarnaast kennen de afzonderlijke projecten ook projectplanningen. In het eerste halfjaar 2014 hebben binnen enkele projecten mutaties in de projectplanning plaatsgevonden. Ondanks deze mutaties is de verwachting dat de doelstellingen van Maaswerken tijdig worden behaald. De mutaties hebben allen geen consequenties voor andere projecten binnen de scopes Zandmaas en Grensmaas. De mutaties in het eerste halfjaar 2014 betreffen:

Project	Aanpassing planning	Toelichting
Retentiebekken Lateraalkanaal-West	Einde realisatie versnelt 2 maanden	Het werk is 8 november 2013 aanvaard. Einde realisatie heeft op 29 april 2014 plaatsgevonden
Retentiebekken Lateraalkanaal-West+ (aanvullende werkzaamheden)	Start realisatie versnelt 8 maanden	Planning is in februari bijgesteld. Probabilistische planning eindigt in oktober 2015
Zuidgeul Well Aijen	Start realisatie versnelt 5 maanden	Doordat de contractering en aanbesteding samen met maatregelen Kaderrichtlijn Water (KRW3) is doorlopen, kan het project versneld starten
Prioritaire kademaatregelen (dijkkringen in beheer bij waterschap Peel en Maasvallei)	Start realisatie vertraagt 3 maanden	Start realisatie werkpakket 1 is 3 maanden vertraagd i.v.m. definitief maken alternatievenafweging (dijkkring 56 en 59) en keuze t.a.v. ontwerpissues (dijkkring 54). Werkpakket 2 kent geen wijzigingen
Prioritaire kademaatregelen (dijkkringen in beheer bij waterschap Roer en Overmaas)	Einde realisatie versnelt 3 maanden	Door de bundeling van diverse clusters versnelt de einddatum van de realisatiefase en resteert meer buffer tot eind 2020
Vlaamse Boertienlocaties	Start realisatie vertraagt 2 maanden doch einde realisatie versnelt 20 maanden (zie toelichting)	De planning is aangepast. Einde realisatie is 20 maanden versneld: het betreft louter het gemeenschappelijke deel van het totaalproject dat Vlaanderen eind 2019 gerealiseerd wil hebben

5.4 Financiën

Projectbudget

De financiële verantwoording van de deelprogramma's Zandmaas en Grensmaas is apart inzichtelijk gemaakt. Tabel 3 geeft – met als referentie het projectbudget ten tijde van het Ontwerp Tracébesluit Zandmaas/Maasroute - het totaal aan mutaties weer. De mutatieoverzichten zijn weergegeven in tabel 4 en 5.

Tabel 3 Projectbudget (Bedragen in miljoen euro, inclusief B.T.W.)

	OTB/POL pp'98	Wijzigingen Incl. prijsindexering		Project budget I&M begroting pp'14	Nog bij te dragen EZ
		Vorige perioden	Deze periode		
Zandmaas	311	93,6	2,1	406,7	8,4²
Grensmaas	60	89,2	0,9	150,1	0,2³
Totaal	371	182,8	3,0	556,8	8,6

De projectbudgetten van Zandmaas en Grensmaas zijn deze verslagperiode gestegen als gevolg van prijsindexatie om te komen tot prijspeil 2014 en door desaldering van ontvangsten.

Mutatieoverzichten

Tabel 4 en 5 geven inzicht in de specificaties van alle mutaties, uitgesplitst in scopewijzigingen, mee- en tegenvallers en technische mutaties. De bedragen van de mutaties zijn met behulp van de IBOI-index⁴ teruggerekend naar de bedragen op prijspeil 1998.

² Tevens neemt het ministerie van EZ, na bijstelling bij brief van 5 maart 2013 aan Tweede Kamer (kamerstuk II 18106, nr. 216) binnen Zandmaas pakket I de aankoop van 117 ha natuurgronden voor haar rekening. De kosten hiervan worden direct verantwoord op de begroting van EZ. In het kader van de herijking ecologische hoofdstructuur Rijkswateren/Rivieren (Maaswerken en NURG) en de decentralisatie Natuur zijn hierover afspraken gemaakt.

³ Tevens draagt het ministerie van EZ via de reguliere subsidiering van natuurbeheerders circa € 30 miljoen bij aan natuurontwikkeling (728 ha). Deze bijdrage loopt via de begroting van het ministerie van EZ. In het kader van de herijking ecologische hoofdstructuur Rijkswateren/Rivieren (Maaswerken en NURG) en de decentralisatie Natuur zijn hierover gemaakt. Over de bijdrage van het ministerie van EZ (oorspronkelijk € 6,7 miljoen) zijn in de eerste helft van 2014 tussen het ministerie van IenM en het ministerie van EZ nadere afspraken gemaakt. IenM neemt van EZ 53,5 ha gronden over en EZ levert aan IenM nog een netto bijdrage van € 0,2 miljoen.

⁴ IBOI-index is de index voor de Bruto Overheidsinvesteringen. Deze is als volgt: '98-'99 was 1,4%, '99-'00 was 2,5%, '00-'01 was 4,5%, '01-'02 was 3%, '02-'03 was 2,75%, '03-'04 was 1,23%, '04-'05 was 0,39%, '05-'06 was 0,66%, '06-'07 was 0,44%, '07-'08 was 1,5%, '08-'09 was 2,14%, '09-'10 was 0,84% en '10-'11 was 1,41%, '11-'12 was 1,89%, '12-'13 was 1,66%, '13-'14 was 1,16%.

Tabel 4 Mutatieoverzicht Zandmaas (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW.)

I&M Budget Zandmaas	Bedrag prijspeil 1998	Bedrag bericht aan TK	Prijspeil Bedrag bericht aan TK	Bron Nummer VGR (DGR⁵) ZM en GM
TB en POL Zandmaas	311,0	311,0	1998	12^e DGR
Scopewijzigingen				
Kaden bevolkingscentra	34,1	35,4	2000	12 ^e DGR
Hoogwatergeul Ooijen	-/-13,6	-/-14,1	2000	13 ^e DGR/1 ^e VGR
Nevengeul Belfeld	0	0,0		
Bereiken 100% hoogwaterbescherming	11,4	13,6	2003	4 ^e VGR
Herstel Rijkse Bemden	11,1	13,0	2005	8 ^e VGR
Verhoging Risico algemeen	33,0	38,5	2005	8 ^e VGR
Vermindering aankoop natuurgronden (14 ha)	-/-0,1	-/-0,1	2006	10 ^e VGR
Uitbreiding scope Sluitstukkaden (ophoging budget)	12,5	15,0	2008	14 ^e VGR
Uitbreiding scope Sluitstukkaden (verhoging opvangen binnen budget)	-/-12,5	-/-15,0	2008	14 ^e VGR
Uitbreiding scope Retentiebekken Lateraal Kanaal West	1,9	2,4	2012	22 ^e VGR
Uitbreiding scope Retentiebekken Lateraal Kanaal West (verhoging opvangen binnen budget)	-/-1,9	-/-2,4	2012	22 ^e VGR
Saldo scopewijzigingen	75,9	86,3		
Technische Mutaties				
Toevoeging Budget Risicoreserve	44,5	46,3	2000	13 ^e DGR/1 ^e VGR
Desaldering inkomsten proefproject 1	7,7	7,7	1998	6 ^e DGR
Desaldering overige inkomsten t/m 2001	8,2	9,0	2001	13 ^e DGR/1 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2002	0,3	0,3	2003	15 ^e DGR/3 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2003	1,2	1,4	2003	5 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2004	1,2	1,5	2004	7 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2005	0,1	0,1	2005	9 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2006	1,6	1,9	2006	10 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2007	3,4	4,0	2007	13 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2008	0,2	0,2	2008	15 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2009	0,2	0,2	2009	17 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2010	0,1	0,1	2010	19 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2012	1,1	1,7	2013	24 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2013	0,2	0,3	2014	26 ^e VGR
Gronaankopen ministerie EL&I	-/-2,4	-/-2,5	2000	13 ^e DGR/1 ^e VGR
Peilopzet	5,2	5,5	2000	13 ^e DGR/1 ^e VGR
Taakstelling aanbestedingsmeevaller	-/-8,2	-/-9,6	2004	6 ^e VGR
Taakstelling aanbestedingsmeevaller	-/-10,1	-/-12,0	2005	8 ^e VGR
Technische mutatie (leenfaciliteit)	0,1	0,1	2007	12 ^e VGR
Overboeking naar Grensmaas vanuit Zandmaas	-/-4,3	-/-5,3	2009	17 ^e VGR
Technische mutatie (ontvangsten)	-/-0,5	-/-0,5	2009	17 ^e VGR
Overboeking naar provincie Limburg voor gebiedsgerichte ontwikkeling	-/-12,1	-/-15,0	2010	19 ^e VGR
Overboeking naar RWS dienst Limburg voor	-/-0,2	-/-0,3	2010	19 ^e VGR

natuurcompensatie in stuwpand Lith				
Wijziging bekostigingssystematiek	-/-100,6	-/- 125,7	2011	20 ^e VGR
Saldo technische mutaties	-/-63,1	-/-90,6		
Mee- en tegenvallers				
Herijking raming op basis van Tracébesluit	20,9	21,8	2000	13 ^e DGR/1 ^e VGR
Afrondingsverschillen	0,5	0,5	2005	9 ^e VGR
Administratieve correctie	-/- 0,1	-/- 0,1	2006	11 ^e VGR
Overname van verplichting van het ministerie van Economische Zaken voor de aankoop van gronden voor de natuurscope Zandmaas.	2,6	3,3	2012	23 ^e VGR
Overname van verplichting van het ministerie van Economische Zaken voor de aankoop van gronden voor de natuurscope Zandmaas (verhoging opvangen binnen budget).	-/- 2,6	-/- 3,3	2012	23 ^e VGR
Saldo mee- en tegenvallers	21,3	22,2		
Totaal beschikbare budget prijspeil 1998	345,1			
Loon- en prijsbijstelling				
Loon- en prijsbijstelling 1998 t/m 2001		22,5	2001	12 ^e DGR
Loon- en prijsbijstelling 2002		11,0	2002	14 ^e DGR/2 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2003		9,6	2003	5 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2004		4,1	2004	7 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2005		1,5	2005	9 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2006		2,1	2006	10 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2007		2,0	2007	12 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2008		7,4	2008	14 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2009		6,2	2009	16 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2010		1,8	2010	18 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2011		2,0	2011	21 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2012		3,1	2012	23 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2013		2,8	2013	24 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2014		1,8	2014	26 ^e VGR
Saldo loon- en prijsbijstelling		77,8⁶		
Totaal beschikbare budget		406,7		

Tabel 5 Mutatieoverzicht Grensmaas (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW.)

I&M Budget Grensmaas	Bedrag prijspeil 1998	Bedrag bericht aan TK	Prijspeil Bedrag bericht aan TK	Bron Nummer VGR of DGR ZM en GM
Ontwerp Streekplan Grensmaas	60,0	60,0	1998	12^e DGR
Scopewijzigingen				
Roosteren	0	0	2002	14 ^e DGR/2 ^e VGR
Mutaties door onderhandelingsresultaat	6,8	8,0	2005	8 ^e /9 ^e VGR
Mutaties door afspraken met Vlaanderen	16,1	19,0	2005	8 ^e /9 ^e VGR
Overige scope aanpassingen	12,7	15,0	2005	8 ^e /9 ^e VGR
Toevoeging risicoreserve Grensmaas	10,6	12,6	2005	8 ^e /9 ^e VGR
Betalingsverplichting nadere overeenkomst CG	27,2	34,2	2011	22 ^e VGR
Saldo scopewijzigingen	73,4	88,8		
Technische Mutaties				
Desaldering overige inkomsten 2003	1,1	1,3	2003	5 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2004	0,3	0,3	2004	7 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2005	2,1	2,5	2005	9 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2006	0,1	0,1	2006	11 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2007	0,6	0,7	2007	13 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2008	0,3	0,4	2008	15 ^e VGR
Desaldering overige inkomsten 2012	0,5	0,6	2013	24 ^e VGR
Technische mutatie (leenfaciliteit)	0,3	0,4	2007	12 ^e VGR
Overboeking naar Grensmaas vanuit Zandmaas	4,3	5,3	2009	17 ^e VGR
Technische mutatie (ontvangsten)	0,2	0,2	2009	17 ^e VGR
Wijziging bekostigingssystematiek	-/-60,3	-/-75,4	2011	20 ^e VGR
Leningsfaciliteit CG	31,8	40,0	2011	22 ^e VGR
Saldo technische mutaties	-/-18,7	-/-23,6		
Mee- en tegenvallers				
Herijking n.a.v. het Eindplan Grensmaas	5,4	6,0	2002	15 ^e DGR/3 ^e VGR
Herijking ramingen n.a.v. POL Grensmaas	1,4	1,4	2005	8 ^e /9 ^e VGR
Saldo mee- en tegenvallers	6,8	7,4		
Totaal beschikbare budget prijspeil 1998	121,5			
Loon- en prijsbijstelling				
Loon- en prijsbijstelling 1998 t/m 2001		3,6	2001	12 ^e DGR
Loon- en prijsbijstelling 2002		0,8	2002	14 ^e DGR/2 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2003		0,5	2003	5 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2004/2005		2,5	2005	9 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2006		2,3	2006	10 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2007		1,6	2007	12 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2008		1,2	2008	14 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2009		1,4	2009	16 ^e VGR
Loon- en prijsbestelling 2010		0,3	2010	18 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2011		0,3	2011	21 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2012		0,7	2012	23 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2013		1,4	2013	24 ^e VGR
Loon- en prijsbijstelling 2014		0,9	2014	26 ^e VGR
Totaal loon- en prijsbijstelling		17,5		
Totaal beschikbare budget		150,1		

Uitgaven, ontvangsten, aangegane verplichtingen en geplande kasstromen

Onderstaande tabellen tonen de uitgaven, ontvangsten, aangegane verplichtingen en toekomstige kasstromen.

Tabel 6 Uitgaven (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW.)

	t/m VGR 24 t/m 30-06-2013	VGR 25 01-07-2013 t/m 31-12-2013	VGR 26 01-01-2014 t/m 30-06-2014	Totaal gerealiseerd t/m 30-06-2014
Zandmaas	239,9	13,0	7,3	260,2
Grensmaas	66,3	1,5	0,6	68,4
Uitgaven artikel 16.03		14,5	7,9	328,6

Tabel 7 Ontvangsten (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW.)

	t/m VGR 24 t/m 30-06-2013	VGR 25 01-07-2013 t/m 31-12-2013	VGR 26 01-01-2014 t/m 30-06-2014	Totaal gerealiseerd t/m 30-06-2014
Zandmaas	27,3	0,2	0,0	27,5
Grensmaas	6,8	0,0	0,0	6,8
Totaal	34,1	0,2	0,0	34,3

Tabel 8 Aangegane verplichtingen (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW.)

	t/m VGR 24 t/m 30-06-2013	VGR 25 01-07-2013 t/m 31-12-2013	VGR 26 01-01-2014 t/m 30-06-2014	Totaal gerealiseerd t/m 30-06-2014
Zandmaas	283,7	2,2	6,6	292,5
Grensmaas	111,0	-0,1	1,2	112,1
Verplichtingen artikel 16.03	394,7	2,1	7,8	404,6

Tabel 9 Kasritme (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW.)

	t/m 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Totaal
Zandmaas								
I&M	235,2	17,7	20,0	20,0	30,0	20,0	63,8	406,7
Nog bij te dragen EZ								8,4 ⁷
Grensmaas								
I&M	65,7	2,1	1,5	1,5	2,0	3,0	74,3	150,1
Nog bij te dragen EZ								0,2 ⁸
Totaal I&M								556,8

In tabel 9 zijn de kasritmes voor Zandmaas en Grensmaas voor de periode vanaf 2014 opgenomen. Deze reeksen worden regelmatig geactualiseerd op basis van de voortgang van de projecten. Aangezien de daaruit voortvloeiende begrotingsmutaties pas in de eerstvolgende Wijzigingswet op de begroting kunnen worden doorgevoerd, kan de geactualiseerde kasreeks afwijken van de meerjarige beschikbare bedragen in de Rijksbegroting.

7 Tevens neemt het ministerie van EZ, na bijstelling bij brief van 5 maart 2013 aan Tweede Kamer (kamerstuk II 18106, nr. 216) binnen Zandmaas pakket I de aankoop van 117 ha natuurgronden voor haar rekening. De kosten hiervan worden direct verantwoord op de begroting van EZ. In het kader van de herijking ecologische hoofdstructuur Rijkswateren/Rivieren (Maaswerken en NURG) en de decentralisatie Natuur zijn hierover afspraken gemaakt.

8 Tevens draagt het ministerie van EZ via de reguliere subsidiering van natuurbeheerders circa € 30 miljoen bij aan natuurontwikkeling (728 ha). Deze bijdrage loopt via de begroting van het ministerie van EZ. In het kader van de herijking ecologische hoofdstructuur Rijkswateren/Rivieren (Maaswerken en NURG) en de decentralisatie Natuur zijn hierover gemaakt. Over de bijdrage van het ministerie van EZ (oorspronkelijk € 6,7 miljoen) zijn in de eerste helft van 2014 tussen het ministerie van IenM en het ministerie van EZ nadere afspraken gemaakt. IenM neemt van EZ 53,5 ha gronden over en EZ levert aan IenM nog een netto bijdrage van € 0,2 miljoen.

Uitputting post onvoorzien

In het projectbudget is een budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen. Dit budget is opgebouwd uit een onderdeel "Onvoorzien" en een onderdeel "Risico algemeen" dat tot en met VGR 9 "Risicoreserve" werd genoemd. Een overzicht van de mutaties 'Risico algemeen' is opgenomen in bijlage 7.

Het beschikbaar budget "Onvoorzien" van Zandmaas bedroeg initieel € 76,1 miljoen. In deze verslagperiode hebben geen mutaties plaatsgevonden. Per 30 juni 2014 bedraagt het beschikbaar budget "Onvoorzien" € 19,5 miljoen. Het beschikbaar budget "Onvoorzien" van Grensmaas per 30 juni 2014 is ongewijzigd en bedraagt € 5,0 miljoen.

Het budget "Risico algemeen" bedroeg voor Zandmaas initieel € 88,1 miljoen (stand 1-1-2005). Er is € 53,0 miljoen van deze post overgeheveld naar het maatregelbudget, waardoor € 35,1 miljoen resteert. Het budget "Risico algemeen" voor Grensmaas bedroeg initieel € 12,6 miljoen. Er is nog geen geld overgeheveld naar het maatregelbudget.

Interne kosten

De Tweede Kamer is over de nieuwe bekostigingssystematiek geïnformeerd middels de Kamerstukken II, 30 119 nrs. 4 en 5 van respectievelijk 10 januari 2011 en 3 maart 2011.

Om inzicht te geven in de integrale kosten staat in deze paragraaf hoeveel budget er voor de interne kosten van Maaswerken in de begroting is opgenomen. Het budget van de interne kosten op peildatum 31 december 2013, is totaal € 208,3 miljoen, is verantwoord op het artikelonderdeel 16.03 voor een bedrag van € 170,3 miljoen en op artikelonderdeel 16.04 voor een bedrag van € 38,0 miljoen.

Tabel 10 Apparaatbudget per 30 juni 2014, bedragen in € mln.

	Totaal VGR 25	Wijziging verslagperiode	Totaal einde verslagperiode	Totaal VGR26
Apparaatbudget RWS art. 16.03	170,3	0	0	170,3
Apparaatbudget RWS art. 16.04	38,0	0	0	38,0
Totaal Apparaatsbudget	208,3	0	0	208,3

Tabel 11 Apparaatskosten per 30 juni 2014, bedragen in € mln.

	Totaal VGR 24 t/m 30-06-2013	VGR 25 30-06-2013 t/m 31-12-2013	VGR 26 01-01-2014 t/m 30-06-2014	Totaal uitgaven t/m 30-06-2014
Apparaatskosten RWS art. 16.03	170,3			170,3
Apparaatskosten RWS art. 16.04	9,1	1,8	1,8	12,7
Totaal Apparaatskosten	179,4	1,8	1,8	183,0

Tabel 12 Verplichtingen apparaat per 30 juni 2014, bedragen in € mln.

	Totaal VGR 24 t/m 30-06-2013	VGR 254 30-06-2013 t/m 31-12-2013	VGR 26 01-01-2014 t/m 30-06-2014	Totaal verplichtingen t/m 31-12-2013
Apparaatverplichtingen RWS art. 16.03	170,3		0	170,3
Apparaatverplichtingen RWS art. 16.04	10,9		1,8	14,5

Totaal Apparaatverplichtingen	181,2		1,8	184,8
--	--------------	--	------------	--------------

5.5 Risico's

In tabel 13 is de impact van de risico's -uitgedrukt in tijd en geld- zichtbaar gemaakt. De financiële risico's zijn voor Zandmaas en Grensmaas afgezet tegen het beschikbaar budget voor "Risico algemeen". De planningsrisico's beschrijven de mogelijke vertraging op de masterplanning.

Tabel 13 Impact risico's in tijd en geld (Bedragen in miljoen euro, inclusief BTW)

Impact risico's Zandmaas en Grensmaas	ZM GELD		GM GELD		ZM TIJD		GM TIJD	
	VGR 25	VGR 26	VGR 25	VGR 26	VGR 25	VGR 26	VGR 25	VGR 26
Marktsituatie zand en grind	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	0-6 mnd	0-6 mnd	0-6 mnd	0-6 mnd
Contracteringwijze hoogwatergeulen	0,1-0,3	0,1-0,3	-	-	0-24 mnd	0-24 mnd	-	-
Prioritaire kademaatregelen	0-0,1	0-0,1	-	-	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Tegenvallers Consortium Grensmaas	-	-	n.t.b.	n.t.b.	-	-	n.t.b.	n.t.b.
Grondverwerving natuurgronden	-	-	c.v.*	c.v.*	0-24 mnd	0-24 mnd	0-24 mnd	0-24 mnd
Uitstel oplevering CG mijlpalen 2017, 2018 en 2024	-	-	c.v.*	c.v.*	-	-	n.t.b.	n.t.b.
Permanent rivierkundige maatregelen	-	-	2,4 – 6,5	2,4 – 6,5	-	-	-	-
Aanbestedingsrisico's	-	-	0,4 - 1,5	0,4 - 1,5	-	-	-	-
Diversen	0,4-1,2	0,4-1,2	2,5 – 7	2,5 – 7	-	-	Variërend per risico	Variërend per risico
Risicoprofiel	0,5 – 1,6	0,5 – 1,6	5,3 – 15 *	5,3 – 15 *	0-24 mnd	0-24 mnd	0-24 mnd	0-24 mnd
Verwachtingswaarde risico's	0,8	0,8	10 *	10 *	12 mnd	12 mnd	12 mnd	12 mnd
Beschikbaar budget Risico algemeen	35,1	35,1	12,6	12,6				

* CV = commercieel vertrouwelijke informatie

Toelichting risicoprofiel

Algemeen

In deze voortgangsrapportage is zowel bij Zandmaas als Grensmaas sprake van relatief gelijkblijvend risicoprofiel. Er vindt op de verschillende dossiers wel intensief risicomanagement plaats, maar de effecten daarvan zijn voor het merendeel pas op langere termijn zichtbaar. Op een beperkt aantal dossiers is wel sprake van een actuele dalende tendens van het risicoprofiel.

Bij Zandmaas zijn de risico's betreffende de marktsituatie zand en grind en de grondverwerving van natuurgronden onveranderd. Dalend zijn de risico's rondom de contracteringswijze en uitvoering van de hoogwatergeulen en de voorbereiding/uitvoering van de prioritaire kademaatregelen,

Bij de Grensmaas zijn de risico's betreffende de marktsituatie zand en grind, de mogelijke tegenvallers voor de businesscase van het Consortium Grensmaas, de verwerving van natuurgronden, het halen van de afgesproken mijlpalen, de benodigde permanente rivierkundige maatregelen en de aanbestedingsrisico's onveranderd.

Marktsituatie zand en grind

Geld: n.t.b.

Tijd: 0-6 maanden

Trend: onveranderd

Eind mei heeft op verzoek van het Consortium Grensmaas over de ontstane situatie bij het Consortium Grensmaas een overleg plaatsgevonden tussen haar en de convenantpartners Maaswerken (Rijk en provincie Limburg). In dat overleg is afgesproken dat het Consortium Grensmaas een brief stuurt met haar ervaren problematiek op de zand- en grindmarkt.

De met het Consortium Grensmaas gesloten Nadere Overeenkomst en een Leningfaciliteit stellen de realisatie van de hoogwaterveiligheidsdoelstelling Grensmaas vooralsnog veilig.

De vierde monitoringrapportage over het tweede halfjaar van 2013 geeft in lijn met de voorgaande monitoringrapportages aan dat, hoewel de afzetvolumes van CG achterblijven, vooralsnog geen beroep op de leningsfaciliteit wordt verwacht. Indien de afzetvolumes langdurig achterblijven bij de verwachtingen valt een beroep op de leningsfaciliteit echter op termijn niet uit te sluiten.

De peildatum voor de vijfde monitoringrapportage (over het eerste halfjaar van 2014) is 1 juli 2014. Deze monitoringrapportage wordt in september opgeleverd.

Ook bij Zandmaas staat de afzet onder druk, maar de daar uitvoerende partijen zijn tot nu toe in staat gebleken de gestelde productieplanningen te halen.

Naar de huidige verwachting wordt de hoogwaterdoelstelling bij zowel Grensmaas als Zandmaas tijdig gerealiseerd.

Contracteringswijze hoogwatergeulen

Geld: 0,1-0,3 M€

Tijd: 0-24 maanden

Trend: dalend

Dit risico heeft betrekking op mogelijke financiële en planningsproblemen van grondlevering van Maaswerken aan de hoogwatergeul Lomm en de tijdige realisatie van de aanleg van de hoogwatergeulen Lomm en Well Aijen.

De ontgravingswerkzaamheden van vermarktbaar materiaal in het stuwpand Sambeek liggen voor op planning, waardoor ook het ontgraven en afvoeren van niet-vermarktbaar materiaal naar de Lomm versneld wordt uitgevoerd.

De zandwinning in de hoogwatergeul Lomm door zelfrealisator DCM ligt op schema. Voor de uitbreiding van delfstoffenwinning door DCM (Lomm+) is een wijziging op de overeenkomst opgesteld. Dit addendum is in het tweede kwartaal 2014 getekend. De uitvoering van Lomm+ - waar zandwinning tot circa 2022 plaatsvindt - heeft geen nadelige gevolgen voor het tijdig bereiken van de hoogwaterdoelstelling per eind 2015.

Zelfrealisator Kampergeul B.V. heeft het eerste halfjaar 2014 volgens planning verder gewerkt aan de afgraving van de dekgrond en aan de zandwinning van de Noordgeul. De oplevering wordt conform de aangepaste planning eind 2017 verwacht.

Om de hoogwaterdoelstelling toch ultimo 2015 te kunnen halen wordt een extra hoogwatergeul (de Zuidgeul) aangelegd. Hiervoor is de aanbestedingsfase afgerond. Op 30 juni is het voornemen tot gunning verstuurd. De definitieve gunning is op 28 augustus voorzien. De werkzaamheden verlopen volgens planning.

Per saldo is het risicoprofiel van de hoogwatergeulprojecten dalend.

Prioritaire kademaatregelen

Geld: € 0-0,1 M€

Tijd: n.t.b

Trend: dalend

Dit risico houdt verband met het tijdig realiseren van de prioritaire kaden. De werkzaamheden aan de kademaatregelen en de planstudies voor enkele clusters liggen op schema. De dijkverbeteringswerkzaamheden voor cluster D in Maastricht zijn gereed en opgeleverd. Eind juni heeft RWS het projectbesluit voor de uitvoering van dijkverbeteringsmaatregelen cluster E - onder voorbehoud van beroep – genomen. Er zit voortgang in de uitvoering van de prioritaire kademaatregelen. De trend van het risico wordt daardoor als “dalend” beoordeeld.

Tussen RWS en de waterschappen wordt discussie gevoerd over de toepassing van het ontwerp kader in de praktijk in relatie tot de discussies over de veiligheidsnormering die gevoerd worden in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en het Deltaprogramma. Over de interpretatie van het vastgesteld ontwerp kader ten aanzien van robuustheid van de te realiseren kades en de discussie over overstroombaarheid ervan door waterschap Peel en Maasvallei (WPM) worden in het tweede halfjaar 2014 besluiten verwacht.

De beide Limburgse waterschappen, RWS ZN en Maaswerken hebben een aantal gemeenschappelijke sessies uitgevoerd, waarbij bij elkaar ‘in de keuken’ is gekeken. Dit heeft geleid tot een beter wederzijds begrip en verbeteringen in de onderlinge werkprocessen.

Tegenvallers Consortium Grensmaas (CG)

Geld: PM

Tijd: n.t.b.

Trend: onveranderd

Op basis de Uitvoeringsovereenkomst heeft het Consortium Grensmaas het recht om tegenvallers in de uitvoering (notificaties) voor te leggen voor nader overleg met de convenantpartners. Met het tekenen van de Nadere Overeenkomst is een aantal hieruit voortkomende verplichtingen voor de Staat afgehandeld en zijn afspraken gemaakt over de door het Consortium Grensmaas gewenste optimalisaties. Deze optimalisaties worden momenteel ontwerp- en vergunningtechnisch uitgewerkt ter voorbereiding van de realisatie ervan.

Over het door CG ingebrachte en door Maaswerken afgewezen verzoek inzake compensatie voor de meerkosten, die het gevolg zijn van de accijnswijziging ten aanzien van rode diesel, is niets nieuws te

melden. Maaswerken heeft het verzoek voor compensatie van de meerkosten afgewezen en tijdens het gevoerde overleg is het onderwerp niet meer door CG aan de orde gesteld. Per saldo is het risico onveranderd.

Grondverwerving natuurgronden

Geld: c.v.

Tijd: 0-24 maanden

Trend: onveranderd

Het risico richt zich nu op het niet kunnen realiseren van de natuurdoelstelling vanwege het ontbreken van juridisch instrumentarium om natuurgronden niet minnelijk te kunnen verwerven. Er worden naast de lopende trajecten van minnelijke aankoop aanvullende beheersmaatregelen genomen om de natuurdoelstelling desondanks zoveel mogelijk te realiseren (vestigen onteigeningstitels, verwerven alternatieve gronden, termijn van minnelijke werving oprekken). Dit risico geldt voor zowel Grensmaas als Zandmaas.

Het realiseren van de natuurdoelstelling Zandmaas is gericht op het verwerven van 427 ha grond. Hoewel hieraan geen expliciete datum is gekoppeld wordt gestuurd op een einddatum van 31 december 2015. Momenteel is 385 ha grond gerealiseerd (90%) en resteert daarmee een opgave van 42 ha (10%). Er zijn een beperkt aantal grond dossiers die hiervoor zouden kunnen zorgen, mits deze succesvol kunnen worden afgerond. Hieraan wordt gestaag gewerkt.

Het realiseren van de natuurdoelstelling Grensmaas is gericht op het voor eind 2018 verwerven van 1208 ha grond. Momenteel is 1096 ha grond gerealiseerd (89%) en resteert nog een opgave van 112 ha (11%). Ook CG gaat onverkort door met het op minnelijke basis verwerven van gronden voor onvergraven natuur.

Uitstel oplevering CG van mijlpalen 2017, 2018 en 2024.

Geld: c.v.

Tijd: n.t.b.

Trend: onveranderd

Met het tekenen van de Nadere Overeenkomst en de Leningsovereenkomst door het Consortium Grensmaas is de hoogwaterdoelstelling voor Grensmaas en de voortgang van het Grensmaasproject veiliggesteld. Middels door de Maaswerken uitgevoerde toetsen op de door CG gehanteerde planning wordt bevestigd dat momenteel alles erop gericht is tijdig de hoogwaterdoelstelling eind 2017 te behalen. Ook de natuurdoelstelling wordt momenteel conform planning gerealiseerd, zij het dat [zoals in bovenstaand risico beschreven] hieromtrent momenteel geen volledige zekerheid te geven is. In de Nadere Overeenkomst is een aantal optimalisaties opgenomen waarvoor vergunningen moeten worden verleend. Het risico bestaat dat de vergunningverlening vertraagt door het instellen van bezwaar en beroep door belanghebbenden. Door gericht omgevingsmanagement wordt getracht dit risico zoveel mogelijk te beheersen. Tot op heden is vastgesteld dat CG er met de betrokken partijen is uitgekomen en dat de voorbereiding van de werkzaamheden voorspoedig verloopt. Ook is op hoofdlijnen instemming verworven van de Vlaamse overheid over de geplande, aangepaste werkzaamheden bij Urmond en Grevenbicht. Momenteel worden de gedetailleerde ontwerpen uitgewerkt en de vergunningaanvragen voorbereid. Per saldo is de trend voor dit risico onveranderd.

Permanent rivierkundige maatregelen

Geld: € 2,4 – 6,5 miljoen

Tijd: n.v.t.

Trend: onveranderd

De permanent rivierkundige werken bestaan sinds 2013 uit een aantal aandachtslocaties. Door monitoring wordt de bescherming van de bodem en de oever door de Nederlandse en Vlaamse rivierbeheerder gevolgd. Uit recent onderzoek is gebleken dat mogelijk additionele rivierkundige werken (vooral steenbestortingen) nodig zijn als gevolg van onvoorspelbare morfologische effecten

zoals erosie. Deze kunnen weer het gevolg zijn van de verwachte verhoging van de stroomsnelheid van de Maas. Door realisatie van het Grensmaasproject ontstaat beter zicht op de noodzaak van deze werken. Vooralsnog is de trend van dit risico onveranderd.

Aanbestedingsrisico's

Geld: € 0,4 – 1,5 miljoen

Tijd: n.v.t.

Trend: dalend

Het risico dat ten aanzien van de overeenkomst met het Consortium Grensmaas alsnog door derden of door de NMa een procedure wordt aangespannen is aanwezig, maar wordt steeds kleiner. De kosten kunnen fors oplopen in geval de rechter de bezwaarmakers in het gelijk zou stellen. De kans hierop wordt echter laag geschat. Het risico is beheerst door een goede afstemming met de Europese Commissie. Door het Consortium Grensmaas wordt op een gedegen manier gewerkt aan de operationele uitvoering van de met de Europese Commissie gemaakte afspraken. Met het verstrijken de tijd daalt het risico steeds verder, mits alle partijen zich houden aan de gemaakte afspraken.

Diversen

Geld: € 3 – 8,6 miljoen

Tijd: variërend per risico

Trend: onveranderd

De risicocategorie "diversen" betreft voor het merendeel risico's die een kleine kans van optreden hebben, maar -indien dat het onverhoopt het geval is- leiden tot aanzienlijke gevolgen voor tijd en/of geld.

Het betreft vooral:

- mogelijke meerkosten in verband met eventuele planschade die door de overheid uitgekeerd moet worden en niet door de overheid op het Consortium Grensmaas verhaald kan worden. Hierbij gaat het voornamelijk om planschade op basis van de Wet ruimtelijke ordening.
  - Actueel: geen lopende dossiers.
- mogelijke extra kosten voor de verlegging van kabels en leidingen indien de 'Nadeelcompensatieregeling verleggen kabels en leidingen in en buiten Rijkswaterstaatswerken en spoorwegwerken 1999' niet van toepassing wordt verklaard voor zelfrealisatieprojecten.
  - Actueel: geen lopende dossiers.
- risico's door de gevolgen van kostenverhogingen in de markt.
  - Actueel: dossier 'accijnsverhoging rode diesel' kent geen nieuwe informatie.
- risico's met betrekking tot grondverwerving (vergraven en niet-vergraven).
  - Actueel: te vergraven gronden: diverse lopende onteigeningen
  - Actueel: niet te vergraven gronden: diverse langlopende minnelijke verwervingstrajecten.
- de restrisico's betreffende het juridisch kader van grootschalig grondverzet, waarbij door het besluit Bodemkwaliteit een relatief stabiele situatie is ontstaan door de mogelijkheid om "grond van buiten" in de projecten te mogen toepassen. Waakzaamheid blijft geboden door de lange looptijd van de projecten en de gevoeligheid van dit thema voor nationale en internationale wet- en regelgeving
  - Actueel: geen knelpunten verwacht.
- gevolgen van de peilopzet in de Zandmaas dat kan leiden tot schadegevallen en maatschappelijke onrust.
  - Actueel: geen actuele knelpunten.
- risico's gekoppeld aan het aantreffen van NGE in/op de waterbodem, die kunnen leiden tot gevolgen voor tijd en geld.
  - Actueel: geen actuele knelpunten.

- onvoorzienbare bodemverontreinigingen van gronden die door de overheid in de projecten moeten worden ingebracht. Dit risico wordt steeds minder naar mate deze gronden met succes zijn overgedragen.
  - Actueel: geen lopende dossiers.
- risico's gekoppeld aan de monitoring van de grondwaterstand door de werkzaamheden in de Grensmaas. Vanwege de afspraken met Vlaanderen op dit punt blijft het een risico dat om een heldere beheersing vraagt. Dit risico zal in omvang verminderen, aangezien tot op heden nog geen nadelige gevolgen zijn gemeten.
  - Actueel: geen bijzondere aandachtspunten.

5.6 Prognose eindstand

In de prognose eindstand zijn de ramingen en risicoprofielen geactualiseerd.

Tabel 14 Prognose eindstand deze verslagperiode

	Raming inclusief realisatie	Risico profiel	Verwachting waarde risico's	Prognose eindstand	Beschikbaar budget
Zandmaas	386,9	0,5 – 1,6	0,8	387,7	406,7
Grensmaas	138,5	5,3 – 15*	10,0**	138,5	150,1

Bedragen in miljoen euro, *exclusief commercieel vertrouwelijke informatie

** Reeds begrepen in de raming Grensmaas.

De prognose eindstand van Zandmaas is ten opzichte van VGR 25 € 1,7 miljoen gedaald. De daling is per saldo het gevolg van:

- Financiële afwikkeling als gevolg van gereedkomen van diverse projecten waardoor bestellingen vrijvallen met als gevolg een lagere raming.
- Diverse kleine bijstellingen van risico's en ramingen.

De prognose eindstand van Grensmaas is ten opzichte van VGR 25 € 0,2 miljoen gestegen. Dit als gevolg van meerkosten voor het opsporen en ruimen van explosieven.

Bijlage 1**Afkortingenlijst**

CG	Consortium Grensmaas
DCM	Delfstoffencombinatie Maasdal
DGR	Deltaplan Grote Rivieren
EZ	Ministerie van Economische Zaken
IBOI	Index Bruto Overheidsinvesteringen
IenM	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IKB	Interne kwaliteitsborging
KRW	Kaderrichtlijn Water
MER	Milieueffectrapportage
NGE	Niet-gesprongen explosieven
OTB	Ontwerp-Tracébesluit
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
pp'	Prijspeil
RWS	Rijkswaterstaat
SCB	Systeemgerichte contractbeheersing
VGR	Voortgangsrapportage
VNBM	Vlaams-Nederlandse Bilaterale Maascommissie

Bijlage 2 Karakterisering Zandmaas projecten

De karakterisering van het Zandmaasproject volgens Tracébesluit (18 december 2001), aanvulling Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) Zandmaas (1 februari 2002) en scope Zandmaas 2001 (december 2001) en wijziging 2006, is weergegeven in de onderstaande tabel.

Doelstellingen Zandmaasproject

- ❑ Hoogwaterbescherming, op zodanige wijze dat in 2015 de bevolking achter de kaden van de Zandmaas die aangelegd zijn in het kader van het Deltaplan Grote Rivieren, bij maatgevende afvoer 3275 m³/s, een beschermingsniveau van 1/250e per jaar wordt geboden.
- ❑ Het ontwikkelen van 556 ha natuur langs de Maas middels het uitvoeren van de projecten uit Pakket I zoals vastgelegd in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute en projecten in het POL-aanvulling Zandmaas.

Plangebied Zandmaas

Het zomer- en winterbed van de Maas van Maaskilometer 70 (benedenstrooms van Linne) tot en met Maaskilometer 226,5 (Hedel), aangevuld met:

- ❑ Retentiegebied Lateraalkanaal West
- ❑ Bergings- en bewerkingslocaties die buiten het winterbed kunnen liggen
- ❑ Compenserende en mitigerende maatregelen die buiten het winterbed kunnen liggen

Projecten Zandmaas Pakket I

❑ Kadeaanpassingen Roermond, Venlo, Gennep en Mook en Middelaar ❑ Retentiegebied Lateraalkanaal-West ❑ Hoogwatergeulen Lomm en Well-Aijen ❑ Rivierverruiming Belfeld, km 87-92 ❑ Rivierverruiming Sambeek, km 109-120 ❑ Rivierverruiming Grave, km 155-175 ❑ Rivierverruiming Lith km 176-181 ❑ Mitigerende maatregelen peilopzet, aanpassing bruggen en stuwen ❑ Compensatieplan Natuur	❑ Proefproject eroderende oevers ❑ Compensatie benedenstroomse effecten Den Bosch ❑ Aankoop natuurgebied Heukelomse Beek, natuurlijke oevers en 25 m oeverstroken ❑ Grondverwerving nevengeul Belfeld West, nevengeul Sambeek Oost ❑ Prioritaire kademaatregelen conform bestuurlijke overeenkomsten met waterschappen

Resultaat Zandmaas Pakket I

- Realisatie van de projecten zoals vastgelegd in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute en projecten in het POL-aanvulling Zandmaas (gereed eind 2015) en anderzijds het aanleggen van prioritaire waterkeringen (gereed eind 2020). Voortschrijdend inzicht heeft opgeleverd dat naast de projecten Zandmaas en Grensmaas aanvullende projecten nodig zijn om het

beschermingsniveau van 1/250^e per jaar te bereiken.

- 427⁹ ha natuur plus 60 ha compensatie van natuurwaarden die verloren zijn gegaan.

---

⁹ Scopewijziging 5 maart 2013. In de Zandmaas vervalt de realisatie van de nevengeulen langs de stuwen bij Sambeek en Belfeld (samen 129 ha). De nevengeulen leveren geen bijdrage aan de hoogwaterveiligheidsdoelstelling. De overige natuurmaatregelen in de Zandmaas (fase I) blijven onderdeel van de scope. Het betreft de hoogwatergeul Lomm, de hoogwatergeul Well Aijen, de Heukelomse Beek en de natuurvriendelijke oevers. De totale scope natuur in de Zandmaas (fase I) is door de scopewijziging gedaald van 556 ha naar 427 ha.

Bijlage 3 Karakterisering Grensmaas projecten

De karakterisering van het Grensmaasproject volgens het Eindplan Grensmaas, vastgesteld door Gedeputeerde en Provinciale Staten op 21 december 2001 en het POL Grensmaas vastgesteld door Provinciale Staten op 1 juli 2005 en de ministeriële afspraken in de Vlaams-Nederlandse Verklaring met betrekking tot het uitvoeren van werken aan de Gemeenschappelijke Maas op 3 mei 2005, is weergegeven in onderstaande tabel.

Doelstellingen Grensmaasproject

- ❑ Het door rivierverruiming verlagen van de hoogwaterstanden in de Maas met als maatstaf dat uiterlijk in 2017 de gebieden die door de op basis van de Deltawet Grote Rivieren aangelegde kaden zijn beschermd een kans op overstroming hebben van 1/250^e per jaar, bij een maatgevende afvoer van 3275 m³/s.
- ❑ Het tot ontwikkeling brengen van tenminste 1000 ha natuur, waarvoor de aankoop en overdracht aan natuurbeherende instanties dan wel Rijkswaterstaat voor eind 2018 moet zijn gerealiseerd.
- ❑ Het winnen van ten minste 35 miljoen ton grind voor de nationale behoefte (provinciale taakstelling).

Plangebied Grensmaas

Het Maasdal van Maastricht tot en met Roosteren van Maaskilometer 15 tot en met Maaskilometer 55.

Projecten Grensmaas

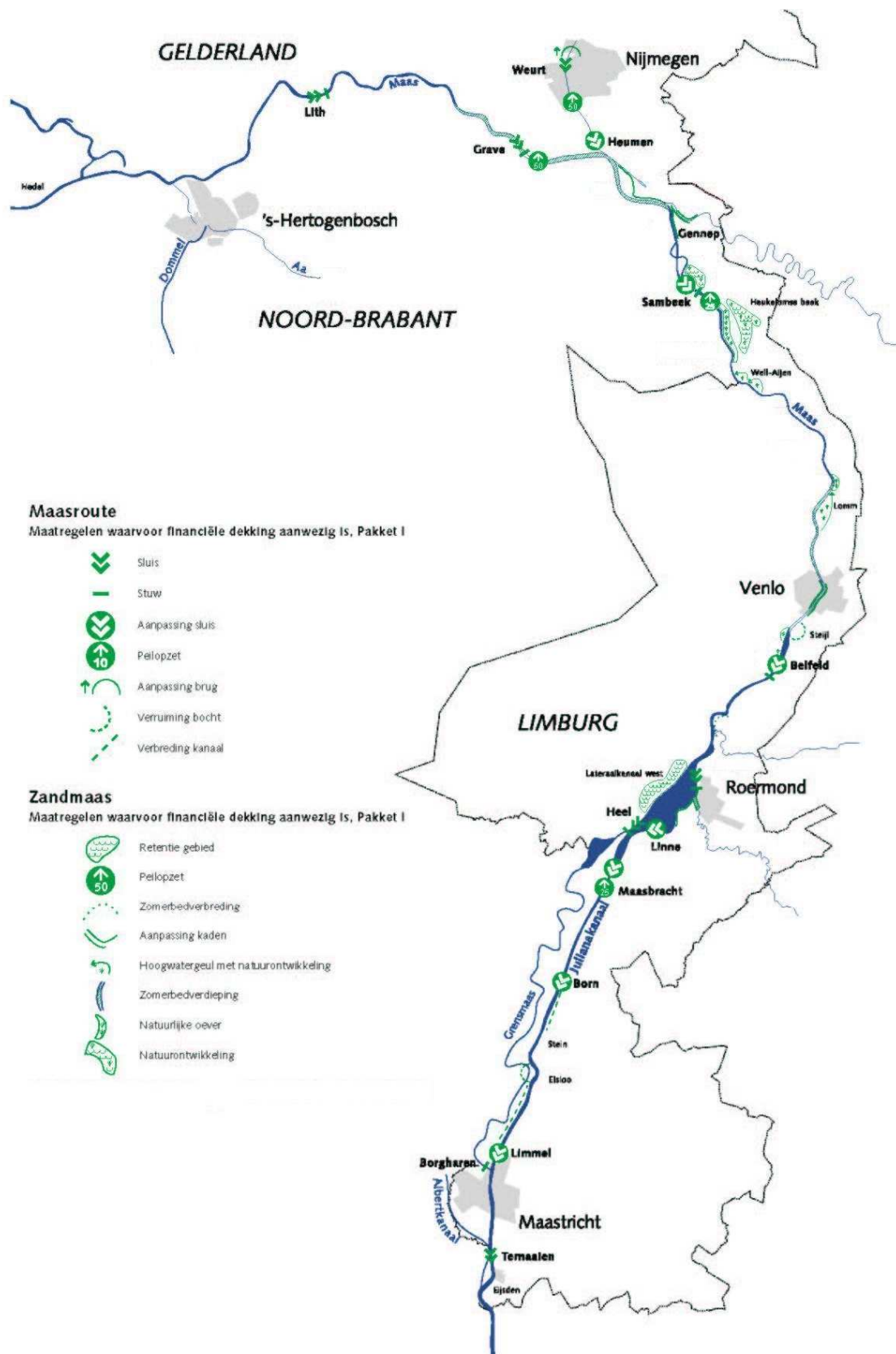
❑ Uitvoeringsovereenkomst Grensmaas omvat de maatregelen: dekgrond-verwijdering (dv), stroomgeulverbreding (sv), weerddverlaging (wv), aanleg nevengeulen (ng), aanvulling plas (ap), sanering (sa), dekgrondberging (db), natuurontwikkeling (no) en kadeophoging (ka) op de volgende locaties: -Bosscherveld dv, db, no -Borgharen sv, wv, db, no -Itteren sv, wv, db, no -Aan de Maas sv, db, no -Meers sv, wv, db, no -Maasband sv, wv, ng, no -Urmond sv, wv, sa, no -Nattenhoven wv, db, ka, no -Grevenbicht ng, no -Koeweide sv, wv, db (2 delen), no -Visserweert sv, wv, ng, no	❑ Proefproject Meers : sv, wv,db, ap, no ❑ Vlaamse locaties (België): -Hochter Bampd sv, ap, no -Herbricht sv, no -Kotem sv, wv, no -Boertien+ ❑ Roosteren: compensatie voor de kadeaanleg in 1996 en realiseren beschermingsniveau. ❑ Mitigatiemaatregelen: maatregelen ter voorkoming van significante waterstandsverhogende effecten dan wel verdroging aan Vlaamse zijde ❑ Rivierkundige werken (oever- en bodemverdedigingen) ❑ Prioritaire kademaatregelen conform bestuurlijke overeenkomsten met waterschappen

- Realisatie van de projecten conform de POL-aanvulling Grensmaas en het aanleggen van prioritaire waterkeringen (gereed eind 2020), waardoor het beschermingsniveau van 1/250^e per jaar op basis van een maatgevende afvoer van 3275 m³/s zoveel als mogelijk

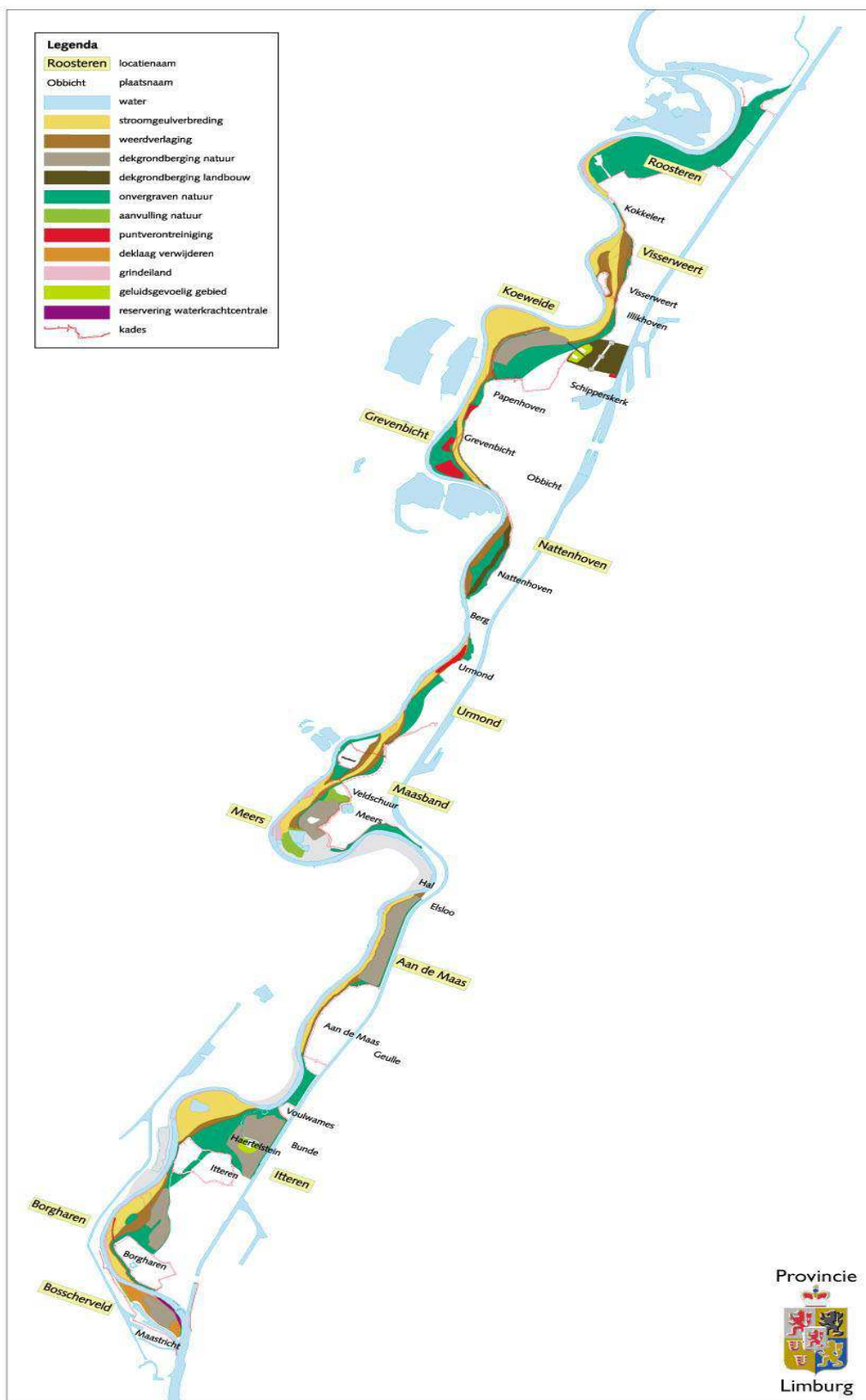
wordt bereikt. Voortschrijdend inzicht heeft opgeleverd dat naast Zandmaas en Grensmaas aanvullende projecten nodig zijn om het beschermingsniveau te bereiken.

- Natuur aan Nederlandse zijde: 1208 natuur in 2018
- Delfstoffen: circa 52 miljoen ton grind.

Bijlage 4 Kaart Tracébesluit en POL Zandmaas/Maasroute

Bijlage 5   Kaart Grensmaas conform Eindplan Grensmaas

Bijlage 6
Grensmaas

Voortgang hoogwaterbeschermingsprojecten Zandmaas en

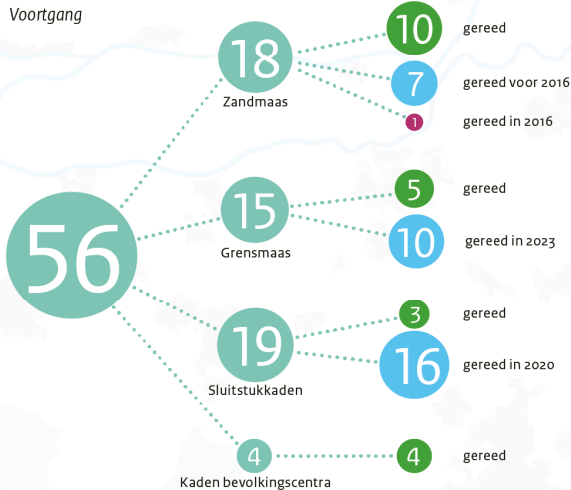
Zandmaas en Grensmaas

Stand van zaken hoogwater-
beschermingsprojecten per 30-6-2014

Uitvoeringsperiode

Voortgang

Budget

Status

- gereed
- op koers
- vertraagd

Maatregel

- sluitstukkade
- rivierverruiming
- kade bevolkingscentrum
- neven- of hoogwatergeul
- verdieping stuwpand
- bodem- en oeverbescherming
- peilopzet
- aanpassing stuw
- retentiegebied
- overig

Bijlage 7 Toelichting mutaties VGR 26

In deze bijlage zijn voor Zandmaas en Grensmaas de mutaties toegelicht in het projectbudget en in de ontwikkeling van de post "Risico algemeen".

Zandmaas

Tabel 1 Mutatie projectbudget Zandmaas

Detailtering mutatie projectbudget Zandmaas in VGR 26		€ miljoen
1	Prijsindexatie naar prijspeil 2014	1,8
2	Desaldering van ontvangsten uit voorgaande jaren	0,3
Totale mutatie VGR 26		2,1

Tabel 2 Ontwikkeling van de post "Risico algemeen" Zandmaas

Detailtering ontwikkeling van de post "Risico algemeen" Zandmaas in VGR 26		€ miljoen
Standlijn per 1 januari 2005		88,1
1	Vergunningverlening en monitoring proefproject 2	-/- 1,0
Standlijn per 1 januari 2006		87,1
2	Nadeelcompensatie DGR Kaden	-/- 4,3
3	Schaderegeling peilopzet Grave	-/- 7,1
4	Keringen in de Roer i.v.m. invulling Wet op de waterkering	-/- 7,5
Standlijn per 1 januari 2007		68,2
5	Monitoring grondwatereffecten peilopzet Grave en Sambeek (aanwending van risico ten gunste van budget)	-/- 1,5
Standlijn per 30 juni 2007		66,7
Geen mutaties		
Standlijn per 31 december 2007		66,7
Geen mutaties		
Standlijn per 30 juni 2008		66,7
Geen mutaties		
Standlijn per 31 december 2008		66,7
6	Overboeking van de restant PM-post bestemd voor de kademaatregelen van "risico algemeen" naar "budget"	-/- 8,2
Standlijn per 30 juni 2009		58,5
Geen mutaties		
Standlijn per 31 december 2009		58,5
Geen mutaties		
Standlijn per 30 juni 2010		58,5

7	Overboeking van middelen bestemd voor "Sluitstukkaden"	-/- 8,8
	Standlijn per 31 december 2010	49,7
8	Overboeking van middelen bestemd voor "Sluitstukkaden"	-/- 11,6
	Standlijn per 30 juni 2011	38,1
	Geen mutaties	
	Standlijn per 31 december 2011	38,1
	Geen mutaties	
	Standlijn per 30 juni 2012	38,1
	Geen mutaties	
	Standlijn per 31 december 2012	38,1
9	Overboeking vanuit "risico algemeen" naar "budget" voor Zuidgeul Well Aijen	-/- 3,0
	Standlijn per 30 juni 2013	35,1
	Geen mutaties	
	Standlijn per 31 december 2013	35,1
	Geen mutaties	
	Standlijn per 30 juni 2014	35,1

Grensmaas

Tabel 3 Mutatie projectbudget Grensmaas

Detaillering mutatie projectbudget Grensmaas in VGR 26		€ miljoen
1	Prijsindexatie naar prijspeil 2014	0,9
Totale mutatie VGR 26		0,9

Tabel 4 Ontwikkeling van de post "Risico algemeen" Grensmaas

Detaillering ontwikkeling van de post "Risico algemeen" Grensmaas in VGR 26		€ miljoen
Standlijn per 1 januari 2006		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 1 januari 2007		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 31 december 2007		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 30 juni 2008		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 31 december 2008		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 30 juni 2009		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 31 december 2009		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 30 juni 2010		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 31 december 2010		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 30 juni 2011		12,6
	Geen mutaties	
Standlijn per 31 december 2011		12,6
	Maatregeloverstijgende risico's zijn maatregelspecifiek gemaakt	-/ 12,6
Standlijn per 30 juni 2012 (wordt per VGR 24 niet verder weergegeven i.v.m. bereiken NUL)		0

26^e Voortgangsrapportage Zandmaas en Grensmaas

**is een document van Rijkswaterstaat Programma's, Projecten en Onderhoud
Programma Maaswerken**

Postadres:
Postbus 1593
6201 BN Maastricht

Bezoekadres:
Avenue Ceramique 125
Maastricht

Telefoonnummer: 043 - 387 0303

Faxnummer: 043 - 387 0359

www.rijkswaterstaat.nl/maaswerken